

SUWERENNOŚĆ ŻYWNOŚCIOWA W EUROPIE TERAZ!

Nyélení Europa 2011: Europejskie Forum na rzecz Suwerenności Żywnościowej

Krems, 21 sierpnia 2011

Dla mieszkańców Europy dużym wyzwaniem stają się obecnie polityki dostosowania strukturalnego narzucane obywatelom przez rządy. Dotychczas polityki te były narzucane społeczeństwom innych regionów świata, w szczególności w krajach Globalnego Południa. W wyłącznym interesie wspomnianych polityk leży obrona obecnej formy kapitalizmu i tych, którzy czerpią z niej korzyści (prywatnych banków, grup inwestycyjnych oraz ponadnarodowych korporacji). Wszystko wskazuje na to, że w bliskiej przyszłości te antyspołeczne polityki staną się dotkliwsze i bardziej rozbudowane. Aby poddać krytyce systemy gospodarcze i polityczne, które doprowadziły do tej sytuacji, rozpoczęła się pierwsza powszechna mobilizacja społeczeństwa obywatelskiego. Proponujemy aktywną i kreatywną odpowiedź europejskich ruchów społecznych na dominujący model globalnego rolnictwa, stanowiący wierne odbicie kapitalistycznego systemu, który go stworzył.

Systemy żywnościowe zostały obecnie zredukowane do modelu rolnictwa przemysłowego kontrolowanego przez kilka ponadnarodowych korporacji spożywczych wspólnie z niewielką grupą dużych sprzedawców detalicznych. Jest to model stworzony do generowania zysków, a tym samym zupełnie niespełniający swoich podstawowych funkcji. Zamiast koncentrować się na wytwarzaniu żywności, która jest zdrowa, niedroga i korzystna dla ludzi, model ten w coraz większym stopniu skupia się na produkcji surowców na biopaliwa czy pasze dla zwierząt oraz na plantacjach towarowych. Z jednej strony powoduje to ogromne straty dla gospodarstw rolnych i utrzymujących się z nich ludzi, a z drugiej sprzyja propagowaniu diety szkodliwej dla zdrowia, ubogiej w owoce, warzywa i produkty zbożowe.

Ten przemysłowy model produkcji: jest uzależniony od nieodnawialnych paliw kopalnych i środków chemicznych; nie bierze pod uwagę ograniczeń zasobów, takich jak ziemia czy woda; jest odpowiedzialny za gwałtowną utratę różnorodności biologicznej i żyzności gleby; przyczynia się do zmian klimatycznych; zmusza tysiące ludzi do podejmowania prac, w których lekceważone są ich najbardziej podstawowe prawa; prowadzi do pogorszenia warunków pracy rolników i robotników rolnych, zwłaszcza emigrantów. Model ten oddala nas jeszcze bardziej od zrównoważonej i pełnej szacunku relacji z przyrodą. Eksploatowanie i traktowanie Ziemi w taki sposób jest podstawową przyczyną ubóstwa obszarów wiejskich i głodu ponad miliarda ludzi na świecie (tak, jak ma to obecnie miejsce np. w rejonie Rogu Afryki). Ponadto, tworząc nadwyżki żywności przemysłowej, które są marnowane albo sprzedawane po cenach dumpingowych na rynkach w Europie i poza nią, model ten niszczy lokalną produkcję i powoduje przymusowe migracje.

Opisywana sytuacja jest wynikiem polityk żywnościowych, finansowych, handlowych i energetycznych narzucanych przez rządy naszych państw, Unię Europejską (w szczególności poprzez jej Wspólną Politykę Rolną), instytucje międzynarodowe i finansowe, jak również przez ponadnarodowe korporacje. Przykładem tego są m.in. polityka deregulacji i liberalizacji rynków rolnych oraz spekulacja żywnością.

Zmiana kierunku tego dysfunkcyjnego systemu żywnościowego będzie możliwa jedynie poprzez całkowitą reorientację polityk oraz praktyk żywnościowych i rolnych. Niezbędne jest, w szczególności w Europie, zaprojektowanie na nowo systemu żywnościowego w oparciu o zasady **suwerenności żywnościowej**. Ta zmiana jest konieczna już teraz.

W trosce o przedstawioną powyżej sytuację, ponad 400 osób z 34 krajów Europy, od Atlantyku po Ural i Kaukaz, od Arktyki po Morze Śródziemne, a także wielu przedstawicieli międzynarodowych ruchów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego spotkało się w dniach od 16 do 21 sierpnia w Krems, w Austrii, aby zrobić krok naprzód w rozwoju europejskiego ruchu na rzecz **suwerenności żywnościowej**. Budujemy na fundamentach Deklaracji z Nyéleni 2007: Forum na rzecz Suwerenności Żywnościowej, która potwierdziła międzynarodowe ramy **suwerenności żywnościowej** – prawa społeczeństw do demokratycznego definiowania swoich systemów żywnościowych i rolnych, w sposób, który nie szkodzi innym ludziom i środowisku.

Już teraz mamy wiele doświadczeń i praktyk, na poziomie lokalnym, regionalnym oraz europejskim, opartych na **suwerenności żywnościowej**, które pokazują, jak ten alternatywny model może być zastosowany.

Jesteśmy ludźmi, którzy podzielają wartości oparte na prawach człowieka. Chcemy swobodnego przepływu osób, a nie wolnego obrotu kapitałem i towarami, który przyczynia się do niszczenia źródeł utrzymania ludzi i w konsekwencji zmusza wielu z nich do migracji. Naszym celem jest współpraca i solidarność, a nie konkurencja. Jesteśmy zdecydowani odzyskać naszą demokrację: każdy osoba powinna mieć możliwość zaangażowania się we wszystkie kwestie interesu publicznego i tworzenie polityki publicznej, decydując wspólnie, w jaki sposób zorganizujemy nasze systemy żywnościowe. Wymaga to stworzenia demokratycznych systemów i procesów, wolnych od przemocy czy korporacyjnych wpływów, a opartych na równych prawach i równości płci.

Wielu z nas to młodzi ludzie, którzy reprezentują przyszłość naszych społeczeństw i naszych zmagających. Zapewniamy, że nasza energia i kreatywność uczynią nasz ruch silniejszym. Aby tak się stało, musimy mieć możliwość uczestniczenia w dostarczaniu żywności i zostać włączonymi w wszystkie struktury i decyzje.

Jesteśmy przekonani, że **suwerenność żywnościowa** to nie tylko krok naprzód w kierunku zmiany naszych systemów żywnościowych i rolnych, ale także pierwszy krok ku szerszej zmianie w naszych społeczeństwach. Dlatego też zobowiązujemy się dążyć do:

Zmiany sposobu produkcji i konsumpcji żywności

Pracujemy na rzecz odpornych systemów wytwarzania żywności, które będą dostarczać zdrową i bezpieczną żywność dla wszystkich mieszkańców Europy, jednocześnie chroniąc różnorodność biologiczną i zasoby naturalne oraz zapewniając dobrostan zwierząt. Wymaga to ekologicznych modeli produkcji rolnej i rybołówstwa, jak również rzeszy drobnych rolników, ogrodników i rybaków, którzy produkują lokalną żywność jako trzon systemu żywnościowego. Walczymy przeciw wykorzystywaniu w rolnictwie organizmów modyfikowanych genetycznie (GMO). Uprawiamy, hodujemy oraz przywracamy do systemów żywnościowych dużą różnorodność niemodyfikowanych genetycznie odmian nasion i ras zwierząt hodowlanych. Promujemy zrównoważone i zróżnicowane formy kultur żywienia, zwłaszcza konsumpcję lokalnej i sezonowej żywności wysokiej jakości, a nie żywności wysoko przetworzonej. Oznacza to także mniejszą konsumpcję mięsa i produktów zwierzęcych, które powinny być produkowane jedynie lokalnie i przy użyciu lokalnych niemodyfikowanych genetycznie pasz. Poprzez edukację i wymianę umiejętności, angażujemy się w przywrócenie znaczenia i upowszechnianie wiedzy na temat gotowania oraz przetwarzania żywności.

Zmiany sposobu dystrybucji żywności

Dążymy do decentralizacji łańcuchów żywnościowych, promując zdywersyfikowane rynki oparte na solidarności i uczciwych cenach, krótkie łańcuchy dostaw oraz zintensyfikowane relacje między producentami i konsumentami w lokalnych systemach żywnościowych w celu przeciwdziałania ekspansji i dominacji supermarketów. Chcemy dostarczać ludziom podstaw do rozwijania ich własnych systemów dystrybucji żywności oraz umożliwić rolnikom produkcję i przetwarzanie żywności dla ich społeczności. Wymaga to przyjaznych przepisów dotyczących bezpieczeństwa żywności, a także lokalnej infrastruktury rolnej dla drobnych rolników. Pracujemy również na rzecz zapewnienia produkowanej przez nas żywności wszystkim członkom społeczeństwa, w tym osobom o niskich dochodach lub bez dochodów.

Dowartościowanie i poprawy warunków pracy oraz warunków socjalnych w systemach żywnościowych i rolnych

Walczymy z wyczerpaniem i degradacją warunków pracy i warunków socjalnych oraz o prawa wszystkich kobiet i mężczyzn, którzy dostarczają żywność, jak również pracowników sezonowych i emigrantów, robotników w przetwórstwie, dystrybucji, handlu detalicznym, i innych. Pracujemy na rzecz polityk publicznych, które uwzględniają poszanowanie praw socjalnych, ustalają wysokie standardy i od ich spełniania uzależniają publiczne finansowanie. Społeczeństwo musi zacząć przykładać większą wartość do roli producentów żywności oraz pracowników rolnych. Oznacza to także godne, pozwalające się im utrzymać zarobki. Naszym celem jest budowanie szerokiej współpracy między wszystkimi ludźmi pracującymi w systemach żywnościowych.

Odzyskanie praw do naszych dóbr publicznych

Sprzeciwiamy się i walczymy z utowarowieniem, finansjalizacją i patentowaniem naszych dóbr publicznych, takich jak: ziemia; tradycyjne nasiona stosowane przez rolników; rasy zwierząt hodowlanych i zasoby rybne; drzewa i lasy; woda; atmosfera; wiedza. O dostępie do nich nie powinny decydować rynki i pieniądze. Korzystając ze wspólnych zasobów, musimy zapewnić realizację praw człowieka i równość płci oraz korzyści dla całego społeczeństwa. Jesteśmy także świadomi, że naszym obowiązkiem jest korzystnie z dóbr publicznych w sposób zrównoważony przy jednoczesnym poszanowaniu praw „Matki Ziemi”. Dobra publiczne powinny być zarządzane za pomocą zbiorowej, demokratycznej i wspólnotowej kontroli.

Zmiany polityk publicznych kierujących naszymi systemami żywnościowymi i rolnymi

Nasze dążenia obejmują zmianę polityk publicznych i struktur rządzenia, które kierują naszymi systemami żywnościowymi – od poziomu lokalnego do krajowego, europejskiego i globalnego – oraz odebranie władzy będącej w rękach korporacji. Polityki publiczne muszą być spójne i komplementarne oraz muszą promować i chronić systemy żywnościowe i kultury żywienia. Muszą one: być oparte na prawie do żywności; eliminować głód i ubóstwo; zapewniać zaspokojenie podstawowych potrzeb ludzkich; działać na rzecz sprawiedliwości klimatycznej – tak w Europie, jak i na świecie. Potrzebujemy ram prawnych, które: zagwarantują stabilne i uczciwe ceny dla producentów żywności; będą promować rolnictwo przyjazne dla środowiska; doprowadzą do tego, że ceny żywności będą odzwierciedlały koszty zewnętrzne; pozwolą wdrożyć reformę rolną. Efektem takich polityk będzie zwiększenie liczby rolników w Europie. Aby osiągnąć wymienione wyżej cele, polityki publiczne muszą być tworzone przy uwzględnieniu wiarygodnych i dostępnych publicznie badań. Muszą zabraniać spekulacji żywnością oraz szkodenia lokalnym i regionalnym

systemom żywnościowym i kulturom żywienia – poprzez dumping lub grabież ziemi tak w Europie, zwłaszcza w Europie Wschodniej, jak i w krajach Globalnego Południa. Pracujemy na rzecz nowych polityk: rolnej, żywnościowej, dotyczącej nasion, energetycznej i handlowej, które będą realizować **suwerenność żywnościową** w Europie oraz będą odpowiedzialne w kontekście międzynarodowym. W szczególności muszą one obejmować: inną niż obecnie Wspólną Politykę Rolną i Żywnościową UE; odrzucenie dyrektywy Unii Europejskiej o biopaliwach; przeniesienie globalnego zarządzania międzynarodowym handlem rolnym ze Światowej Organizacji Handlu (WTO) do Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).

**Wzywamy ludzi i ruchy społeczne w Europie do zaangażowania się razem z nami we wszystkie nasze zmagania, mające na celu odzyskanie kontroli nad naszymi systemami żywnościowymi i budowanie ruchu na rzecz suwerenności żywnościowej w Europie
TERAZ!**